

Doina BORDEIANU

Politica Europeană de Vecinătate

Cazul

Republicii Moldova
și al Ucrainei

INTEGRARE EUROPEANĂ

Doina BORDEIANU

**Politica Europeană de
Vecinătate
Cazul Republicii Moldova și
al Ucrainei**

Lumen

Iași 2007

Doina BORDEIANU

Politica Europeană de Vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei

Editura Lumen este acreditată CNCSIS sub nr 003

Redactor: Morariu Irina Maria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale:

Doina BORDEIANU

Politica Europeană de Vecinătate. Cazul Republicii
Moldova și al Ucrainei

Editura Lumen

Bibliografie

Pag. 113

ISBN- 978-973-1703-76-3

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei. Iasi, Romania: Lumen.

Doina BORDEIANU

**Politica Europeană de
Vecinătate
Cazul Republicii Moldova și
al Ucrainei**

Lumen

Iași 2007

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei. Iași, România: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). Politica Europeana de vecinatate. Cazul Republicii Moldova si al Ucrainei. Iasi, Romania: Lumen.

Cuprins:

<i>1. Moldova și Ucraina în apropiata vecinătate a Uniunii Europene</i>	7
1.1. Aproximarea Uniunii Europene de cele două țări prin prisma extinderilor din 2004 și 2007. Consecințe imediate	9
1.2 Așteptările Moldovei și a Ucrainei vizavi de Uniunea Europeană	16
<i>2. Politica Europeană de Vecinătate ca alternativă a extinderii Uniunii Europene</i>	23
2.1 Rolul și importanța Politicii Europene de Vecinătate în europeanizarea Estului	26
2.2 Moldova și Ucraina – parte a Politicii Europene de Vecinătate.....	30
2.2.1 Planuri de acțiune	38
2.2.2 Misiunea Uniunii Europene de asistență la frontiera moldo-ucraineană	50
2.2.3 Asistența financiară a Uniunii Europene acordată Moldovei și Ucrainei	54
2.2.4 Participare în cadrul organismelor regionale	58
2.3 Gradul de pregătire a Moldovei și Ucrainei pentru a se alătura Uniunii Europene – între declarații și realitate.....	76
<i>3. Limitele și oportunitățile Politicii Europene de Vecinătate în cazul Moldovei și al Ucrainei</i>	85
3.1 Oportunități deschise prin participarea în PEV	87
3.2 Limite ale Politicii Europene de Vecinătate.....	91
3.3 Rolul României ca țară de frontieră a Uniunii Europene	93
<i>Concluzii</i>	99
<i>Bibliografie</i>	107

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). Politica Europeana de vecinatate. Cazul Republicii Moldova si al Ucrainei. Iasi, Romania: Lumen.

1. Moldova și Ucraina în apropiata vecinătate a Uniunii Europene

Schimbarea frontierelor externe ale UE și extinderea aduc cu sine noi realități. Noii membri aduc și noi vecini a căror relevanță pentru stabilitatea și dezvoltarea Uniunii are o însemnătate deosebită.¹

După destrămarea Uniunii Sovietice, Comunitatea Europeană a stabilit relații mai strânse cu fostele republici sovietice. Fiecare extindere a UE a fost un pas înspre Europa Centrală și de Est. Astfel încât extinderea din 2004 supranumită *the „big bang” enlargement* și cea din 2007 au dus la modificarea contextului geopolitic pe bătrânul continent și au sporit rolul regional și mondial al UE.

Există autori² care disting, în dependență de anumiți factori economici, politici și geopolitici, mai multe regiuni apărute în spațiul ex-sovietic. Diferențele în funcție de care se face *zonarea* influențează direct relațiile țărilor cu blocul european. O primă regiune, așa-numită *centura de frontieră* cuprinde acele state care se mărginesc cu Germania sau Austria (Polonia, Cehia, Slovacia, Ungaria, Slovenia); regiunea următoare *Europa de Sud-Est și Balcanii de Vest* include România, Bulgaria, Albania și republicile din fosta Iugoslavia; urmează *regiunea baltică* – țările baltice și Kaliningradul. Ultimele două grupuri de țări reunesc *CSI-ul de Vest* (Comunitatea Statelor Independente) – Rusia, Ucraina, Belarus, Moldova și *Caucazul* – Armenia, Georgia, Azerbaidjan. Țările din primele trei regiuni clasate intră în sfera geografică a statelor potențiale membre a Uniunii. Totodată, UE tratează CSI-ul de Vest și Caucazul ca fiind neeligibile pentru aderare într-un viitor previzibil. Una dintre cele patru

¹ Erhard Busek, Werner Mikulitsch, *Uniunea Europeană și drumul spre răsărit*, ed. Institutul European, Iași, 2005, p.77

² Mary Farrell, Stefano Fella, Michael Newman, *European Integration in the 21st century. Unity in diversity?*, SAGE Publications, London, 2002, pp. 29 și urm.

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeana de vecinatate. Cazul Republicii Moldova si al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

provocări majore ale UE în următorii 10 ani, în concepția lui Peter Gowan³ este provocarea strategică legată de Rusia și CSI-ul de Vest.

Extinderea Uniunii nu poate continua la nesfârșit și cu siguranță nu poate să continue în următorii ani, deși țări precum Moldova și Ucraina, aflate în zona 3 și 4 conform clasificării prezentate mai sus și-au arătat dorința de a face parte din marea familie europeană. În consecință, presată, din exterior, pentru a primi noi membri și, din interior, pentru a-și stabiliza structurile și eficientiza pârghiile de acțiune, Uniunea a dezvoltat o nouă abordare în relațiile externe cu țările vecine, aflate la limita între cooperare și integrare⁴. Aceasta este exprimată în martie 2003 prin Comunicarea Comisiei Europene „*Wider Europe – Neighbourhood: A New Framework for Relations with our Eastern and Southern Neighbours*”⁵ ceea ce în prezent poartă denumirea de Politică Europeană de Vecinătate.

Prin PEV, Uniunea se angajează, condiționat de îndeplinirea anumitor criterii, să susțină efortul partenerilor vecini pentru „*reducerea sărăciei și crearea unui spațiu de prosperitate și valori comune, bazat pe integrare economică ridicată, relații politice și culturale mai intense, o cooperare transfrontalieră întărită și prevenirea în comun a conflictelor*”⁶.

Republica Moldova și Ucraina au semnat, în cadrul Politicii Europene de Vecinătate, Planuri de Acțiuni cu UE încă în anul 2005 cu o durată de realizare de trei ani.

³ *Idem*, p.41

⁴ Adrian Pop(coord.), Gabriela Pascariu, George Anghitoiu, Alexandru Purcăruș, *România și Republica Moldova – între Politică Europeană de vecinătate și perspectiva extinderii Uniunii Europene*, Institutul European din România, Studii de impact III, studiul nr.5, București 2006, p.6

⁵ COM(2003)104 final, Bruxelles, 11 martie 2003

⁶ *Idem*, p.9

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). Politică Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei. Iasi, Romania: Lumen.

1.1. Aproximarea Uniunii Europene de cele două țări prin prisma extinderilor din 2004 și 2007. Consecințe imediate

Extinderea UE din 2004 cu 10 țări ale Europei Centrale și de Est a adus Ucraina la frontiera externă a Uniunii. Vechii vecini – Polonia, Ungaria, Slovacia – au devenit dintr-o dată o linie de demarcație mai mult decât reală între blocul european și restul lumii. La 1 ianuarie 2007 cercul țărilor nemembre a UE se îngustează, datorită faptului că România și Bulgaria aderă și ele. Totodată, Uniunea are un nou vecin estic – Republica Moldova.

Marea lărgire a blocului comunitar a provocat o adevărată bulversare geopolitică. Uniunea Europeană trebuie să-și definească relațiile cu noii vecini: țările membre CSI (Rusia, Belarus, Ucraina, Moldova), țările din Balcani, țările riverane ale Mediteranei Orientale. În această strategie, fiecare țară va veni cu priorități proprii: țările baltice vor insista pe dimensiunea nordică, Slovenia și Ungaria, pe Balcani, Polonia pe relația cu Rusia și Ucraina. Odată cu aderarea României intervine și presiunea din partea acesteia în favoarea R.Moldova.

Extinderea UE și apropierea frontierelor ei de Moldova și Ucraina este o oportunitate, dar pune și un șir de probleme. În perspectivă, colaborarea cu UE se vede prin prisma politicii Europei Lărgite. Noua politică a Europei Lărgite asigură perspective prielnice pentru amplificarea cooperării cu UE. Viitoarea frontieră a Uniunii ar trebui să nu creeze o nouă linie de divizare în Europa, ci să constituie o linie de cooperare.

Politica Europeană de Vecinătate cuprinde: *lărgirea pieței interne și a structurilor reglementatoare, relații comerciale preferențiale și deschiderea pieței, perspective pentru migrațiunea legală și circulația persoanelor, intensificarea cooperării cu scopul prevenirii și combaterii pericolelor comune pentru securitate, sporirea nivelului de implicare a UE în prevenirea conflictelor*

⁷ Maurice Durousset, *L'Union Européenne au XXIe siècle. Institutions et économie*, editura Ellipses, Paris, 2004, p. 62

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). Politika Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei. Iasi, Romania: Lumen.

și aplanarea conflictelor, sporirea eforturilor de promovare a drepturilor omului. Așadar, scopul UE, încă din 2003 când a lansat PEV este în primul rând crearea unei vecinătăți securizate, fiind gata și pentru unele concesii. Spre exemplu, dorința UE de a semna acorduri de readmisie cu noii săi vecini are un beneficiu unilateral pentru UE – aceste acorduri constituie o povară financiară grea pentru țările de origine a migranților ilegali, iată de ce UE trebuie să ofere stimulente serioase, precum un regim de vize mai flexibil, pentru a convinge aceste țări să accepte o asemenea povară. În prezent, această problemă este prevăzută în Planul de Acțiuni UE-RM și UE-Ucraina, iar Acordurile de readmisie urmează să fie semnate, de rând cu cel privind regimul de călătorii, până la sfârșitul anului 2007 în cazul Moldovei și ceva mai devreme pentru Ucraina. De asemenea, Misiunea Comisiei Europene de Asistență la frontiera dintre R.Moldova și Ucraina instituită în 2005 face progrese însemnate în contracararea traficului ilegal de arme, bunuri și persoane pe segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene, segment necontrolat de autoritățile constituționale ale R.Moldova⁸.

Ce înseamnă de fapt vecinătatea Ucrainei și a R.Moldova pentru Uniunea Europeană? Pe de o parte, Ucraina este o țară importantă ca populație (48,457,102 locuitori⁹), teritoriu (603,700 km²), putere economică (PIB total – 390.306 miliarde USD, PIB pe cap de locuitor - 8,404 USD¹⁰), precum și pentru că joacă un rol aparte în tranzitul gazelor naturale rusești către UE. Alături de Rusia și Turcia, Ucraina este un partener important în plin proces de consolidare a suveranității. La Kiev sub influența strategilor polonezi nu e neobișnuit să se afișeze voința unei identități central europene, distinctă de aceea a marelui său vecin răsăritean, Rusia. Această reprezentare nu e fundamentată istoric decât pentru Ucraina occidentală din regiunea Lvov; în schimb ar fi hazardat s-o aplicăm principalelor orașe ale țării, unde importanța legăturilor economice și

⁸<http://www.eubam.org/index.php?action=group&group=14&sid=pbbof11261>

⁹ Datele recensământului din 2001

¹⁰ Previziuni pentru 2007, <http://en.wikipedia.org/wiki/Ukraine>

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

sociale cu Rusia nu e deloc de neglijat. Tocmai aceste legături permit temperarea voinței de a marginaliza Rusia ce-i animă pe strategii americani care susțin Ucraina (pe locul trei între țările care beneficiază de asistență americană, după Israel și Egipt)¹¹. Cercetătorul francez, Foucher consideră că deși aceste state (Rusia, Ucraina, Turcia), esențiale din punct de vedere istoric, demografic și strategic au devenit și niște periferii ale polului european cu o situație economică relativ redusă și cu un nivel slab de dezvoltare, situația lor geo-politică impune o strategie mai valorizantă. Una dintre schemele propuse pune accent pe chestiunile de securitate și propune crearea unei organizații pan-europene de securitate sau a unui Consiliu de Securitate European mai eficace decât Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa și degajat de tutela americană. Altă schemă are o natură mai degrabă instituțională. Este vorba de construirea unei mari familii de popoare europene care împărtășesc un destin comun, o „confederație europeană” flexibilă.

Pe de altă parte, Moldova, are o suprafață de numai 33,843 km², o populație de 3,383,332¹², un PIB total 9,367 milioane de dolari, și un PIB pe cap de locuitor de 2,374 USD. Existența pe teritoriul R.Moldova a conflictului transnistrean reprezintă un real pericol pentru securitatea în regiune. Indiferent de interesele pur economice pe care UE ar putea să le aibă în regiune, cea mai importantă este poziția geo-strategică a celor două țări și faptul că Uniunea are nevoie la hotarele sale de guverne stabile, democratice, economii dezvoltate și de parteneri. Moldova devine într-adevăr importantă pe harta politică a Europei în lumina lărgirii UE din varii motive, în majoritate însă acestea sunt negative pentru imaginea Moldovei, referindu-se la problemele de securitate. Un teritoriu relativ mic, frontiera vestică slab securizată și frontiera estică lipsită de orice securitate ale acestei țări creează condiții favorabile pentru crima organizată, migrația ilegală, traficul de droguri și ființe umane.

¹¹ Michel Foucher, *Republica europeană*, editura Mirton, Timișoara, 2002, p. 108

¹² Datele recensământului din 2004 prezentate de Biroul Național de Statistică, www.statistica.md

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

Ultimele extinderi ale UE au sporit presiunea asupra frontierei de est a Moldovei și, respectiv, asupra frontierei de est a UE. Continuă să prezinte o importanță deosebită pentru Moldova hotarul între Ucraina și Polonia, care a devenit mai securizat în comparație cu hotarele restul țărilor candidate și a micșorat rolul Ucrainei în calitate de țară de tranzit pentru migrațiunea ilegală. Ca urmare, traficanții și muncitorii de tranzit din Asia centrală s-au grăbit spre sud prin Transnistria spre România și mai departe în drumul lor spre Europa de Vest sau Sud. Astfel, fără a exagera seriozitatea problemei, Moldova devine o rută de tranzit majoră pentru migrațiunea de la Est spre Vest¹³.

Una dintre sarcinile care trebuiau îndeplinite de țările candidate în vederea aderării la UE a fost securizarea frontierelor și ulterior introducerea unui regim de vize cu vecinii, din afara UE.

Polonia, țară care a aderat în 2004, a înregistrat cele mai bune rezultate în această privință, comparativ cu celelalte țări candidate la acel moment, și constituie un exemplu ilustrativ de politică activă de pre-aderare cu privire la hotarele estice. În primul rând, după ce a înăsprit procedurile de control la frontiera cu Ucraina și a redus astfel traficul ilegal, Polonia a început să promoveze ideea unui regim maximal liberal de vize pentru Ucraina pe viitor. S-a urmărit astfel scopul păstrării unor bune relații politice, economice și culturale, și, în același timp, protejarea drepturilor minorității poloneze din Ucraina. La începutul anului 2003 aceste două țări au căzut de acord să lichideze regimul de vize atât pentru cetățenii ucraineni, cât și pentru cetățenii polonezi. Această soluție este revoluționară în sensul neglijării principiului de reciprocitate în cadrul acordurilor bilaterale cu privire la regimurile de vize, principiu respectat de toate țările CSI. Regimul de vize simplificat urmează a fi compensat ulterior de cooperarea sporită în domeniul migrațiunii ilegale, procedurilor de extrădare și readmisie¹⁴.

¹³ Evghenia Sleptsova, *Devenind un nou vecin al Europei: impactul pentru Moldova și migrații săi*,

<http://www.ipp.md/files/Publicatii/2003/iulie/Pr~SLEPTOVA.doc>

¹⁴ Evghenia Sleptsova, *op.cit.*

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeana de vecinatate. Cazul Republicii Moldova si al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

Acțiunile României vizavi de Moldova sunt de asemenea reprezentative. Relațiile moldo – române și condițiile au fost diferite de cele stabilite de comun acord între Ucraina și Polonia. Prima diferență rezidă în faptul că un număr mare de moldoveni dețin cetățenie românească (cifra exactă este greu de obținut), având deja o perspectivă de acces liber la spațiul Schengen, cea de a doua diferență constă în faptul că România nu avea motive să grăbească introducerea unui regim de vize pentru moldoveni până când nu devenea membră a UE¹⁵. Pe de altă parte, existența conflictului transnistrean va determina România să se protejeze cu un regim de vize cu scopul diminuării calității sale de rută de tranzit pentru migrațiunea ilegală și contrabandă. Un regim de vize destul de facil a fost introdus începând cu 1 ianuarie 2007: vize cu intrări simple sau multiple, pe perioade lungi de timp, fără perceperea taxelor consulare.

În mod paradoxal și contrar spiritului european, securizarea frontierelor se efectuează, cât privește cetățenii Republicii Moldova, doar prin introducerea regimului de vize. Deoarece la Chișinău există puține ambasade ale statelor europene, procedura de obținere a vizelor de fapt se transformă în procedura „viza pentru viza”, adică cetățenii Moldovei mai întâi trebuie să obțină o viză pentru Budapesta, Sofia sau alte țări și apoi, deplasându-se peste hotare, să depună actele pentru a obține viza altor state europene. Sunt atestate cazuri¹⁶, când funcționari ai unor misiuni străine manifestă atitudini preconcepute față de cetățenii Republicii Moldova, ajungându-se uneori până la o lipsă totală de considerare. De exemplu, tranzitarea cu automobilul a teritoriului Slovaciei din Ungaria spre Cehia durează doar o oră, dar pentru aceasta este necesară deplasarea la București și solicitarea vizei de tranzit. Situația se complică și datorită

¹⁵ Regimul de vize a devenit efectiv începând cu data de 1 ianuarie 2007, data aderării României. În același timp vizele au început să fie eliberate la 15 noiembrie 2006 (www.basa.md)

¹⁶ Materialele conferinței internaționale *Moldova pe calea spre Uniunea Europeană*, Chișinău, 13-14 octombrie 2003, <http://www.ipp.md/comentarii1.php?l=ro&id=35>

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

faptului că ministerul de externe al Republicii Moldova asistă în procedura de perfectare a vizelor doar pe acei cetățeni moldoveni care dețin pasapoarte de serviciu sau diplomatice. Anume introducerea regimului de vize de către România pentru cetățenii Republicii Moldova este, conform specialiștilor¹⁷, o *consecință negativă* directă a frontierei comune cu UE. Aceasta datorită fluxului mare de călători la granița moldo-română. De la 1 ianuarie nu mai există nici un stat la vest de R. Moldova în care să se poată călători fără vize. Deși după cum am menționat anterior, este un regim de vize facilitat, trebuie să ne gândim și la faptul că, după aderarea la UE, România urmează să demareze procesul de aderare la zona Schengen, iar atunci vizele „facilitate” pentru Moldova vor fi și mai greu de obținut. A doua problemă sunt relațiile comerciale cu România. Înainte de momentul 1 ianuarie 2007, între cele două țări funcționa un regim de liber schimb, însă, România a anunțat că se retrage din acest regim, fiind nevoită să aplice în raport cu R. Moldova regimul de comerț european. Aceasta înseamnă că aderarea României la UE suspendă regimul de liber schimb dintre aceste două state și deconectează Moldova de piața de liber schimb din cadrul Pactului de Stabilitate. Recent, România a propus un nou tip de acord care ar putea diminua impactul aderării sale la Uniunea Europeană.

Desigur, vecinătatea UE are multe avantaje, majoritatea se vor simți pe termen mediu și lung. Mai mult chiar, unele dintre acestea au putut fi vizibile cu ceva timp înainte. Semnarea Planului de Acțiuni, desemnarea Reprezentantului Special UE pentru Moldova, deschiderea unei delegații a Comisiei Europene la Chișinău sunt niște consecințe ale extinderii UE. Deci, primul avantaj este faptul că R. Moldova a fost plasată deja pe agenda UE, urmând și o serie de acțiuni politice¹⁸. Totodată, aceste acțiuni politice urmează a fi valorificate. Va mai dura, însă, până când beneficiile vor fi sesizate. Acest tip de avantaje nu apar peste noapte. Deși în curând va fi

¹⁷Interviu cu *Nicu Popescu*, cercetator la Centrul de Studii Politice Europene (CEPS) din Bruxelles, <http://garda.com.md/71/interviu/>

¹⁸ *idem*

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

lansat un dialog privind facilitarea vizelor¹⁹, semnarea și ratificarea unui astfel de acord va mai dura 2-3 ani. Extinderea sistemului autonom de preferințe comerciale, așa-numitul comerț asimetric, s-ar putea produce la un anumit interval de timp, deoarece, deocamdată, există incompatibilități între produsele moldovenești și standardele europene. Trebuie să remarcăm că acestea nici nu vor putea să corespundă tuturor standardelor în domeniu atâta timp cât industria autohtonă nu va beneficia de investiții străine. Potențialii investitori, însă, par a evita Moldova din cauza lipsei unui sistem judiciar independent (în pofida reformei care se implementează) și din cauza atacurilor presupuse ale statului asupra unor oameni de afaceri. Cazul Pasat dezvăluie mai multe adevăruri despre justiția din Moldova, iar cazul Țurcan și „Victoriabank”, reflectă climatul de afaceri din țară. În opinia noastră, cu astfel de acțiuni, R. Moldova se îndepărtează de potențialele avantaje pe care le-ar putea obține în urma vecinătății geografice cu UE.

În pofida intensificării relațiilor dintre Republica Moldova și UE, precum și cu țările Europei Centrale și de Est, în rândul cetățenilor Moldovei se generalizează sentimentul unei izolări crescânde de restul Europei. Deși una din prioritățile politicii Noii vecinătăți este intensificarea contactelor umane, procesul de extindere a zonei Schengen și de securizare a frontierelor de fapt crează mari dificultăți în promovarea cooperării transfrontaliere. Aceasta cooperare este extrem de importantă pentru combaterea migrației ilegale, a traficului ilicit etc. Abordarea în comun a problemelor cu care se confruntă toate statele europene, indiferent pe ce parte a frontierei Schenghen se află, va contribui la identificarea unor modalități de gestionare a frontierei mai „umane”, mai flexibile, chiar și în condițiile securizării crescânde a granițelor. În acest sens menționăm importanța Pactului de Stabilitate.

¹⁹ COM(2006)726 final, Bruxelles, 4 decembrie 2006, p.6

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

1.2 Așteptările Moldovei și a Ucrainei vizavi de Uniunea Europeană

Integrarea europeană este tema centrală a discursului public în Republica Moldova și în Ucraina începând cu anul 2003 și întrunește un sprijin popular tot mai evident. Cu toate acestea, opțiunea proeuropeană ramâne, mai mult o declarație repetată tot mai des de conducerea de vârf. Pe de altă parte nu pot fi negate unele acțiuni întreprinse întru susținerea acestor declarații: crearea Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană²⁰, crearea Comisiei parlamentare pentru integrare europeană și transformarea Ministerului Afacerilor Externe în Ministerul Afacerilor Interne și al Integrării Europene, deschiderea unor Centre de informare Europeană (în R. Moldova); deschiderea Delegației Comisiei Europene în Ucraina și Moldova, Centre de studii politice europene în Ucraina, etc.

Dacă la început discursul politic în cele două țări era mult mai agresiv și se cerea cu insistență un acord de asociere, ulterior acesta a fost temperat (parte ca răspuns la reacțiile „calme și rezervate” din partea oficialilor europeni, parte ca rezultat al conștientizării posibilităților reale de raliere la standardele și exigențele europene).

Ucraina, declară că aderarea la UE este obiectivul strategic al său²¹. În decembrie 2004, Kievul anunță oficialii europeni că nu este mulțumită de Planul de Acțiuni Ucraina-UE pentru că „acesta nu corespunde cu viziunea Kievului asupra viitoarelor relații bilaterale, ci înfățișează doar poziția UE”²². Totodată, după 3 ani, Ucraina este încă în așteptarea unei „strategii pe termen lung” care să dea o

²⁰ Prin decretul Președintelui Republicii Moldova din 13 noiembrie 2002

²¹Radio Free Europe, *Yushchenko Says EU Membership Is Top Priority For Ukraine*, 23 ianuarie 2006, <http://www.rferl.org/featuresarticleprint/2006/01/0c330fe6-fcf3-482f-9c25-41ff5efc4e7d.html>

²² Statement of Ukrainian Foreign Ministry, 14 decembrie 2004, www.mfa.gov.ua

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

perspectivă clară de integrare în UE. Datorită convergenței mai multor factori inclusiv de natură politică, Ucraina are șanse să obțină mult mai multe de la relația sa cu țările UE. În anul 2007, ea va începe consultările în vederea semnării unui tratat de parteneriat care să înlocuiască Acordul de Parteneriat și Cooperare²³ care expiră în 2008. Înainte de începerea negocierilor, guvernul de la Kiev ar trebui să îndeplinească un set de cerințe ale Organizației Mondiale a Comerțului pentru a permite crearea unei zone de liber schimb între Ucraina și țările UE. În decembrie 2005, Ucraina câștigă titlatura de țară cu economie de piață. În pofida progreselor realizate de această țară și a declarațiilor de intenție, Comisarul UE pentru relații externe, Benita Ferrero-Waldner, a subliniat că acordul care va înlocui actualul APC nu va oferi Ucrainei o perspectivă clară de aderare. O altă așteptare a Ucrainei vizavi de UE se referă la abolirea regimului de vize cu țările UE²⁴. Deocamdată, în octombrie 2006, a fost semnat doar un acord de facilitare a regimului de vize și readmisie cu Ucraina, ca prim pas în vederea atingerii obiectivului propus de Kiev.

Putem rezuma cerințele Ucrainei după cum urmează:

1. după îndeplinirea Planului de Acțiuni, aderarea la blocul european să devină o perspectivă previzibilă;
2. înțelegeri care să stabilească clar obiectivele și programul după care se va face facilitarea accesului pe piața comercială europeană;
3. facilitarea regimului de vize pentru cetățenii ucraineni.

La Bruxelles, părerile variază. În ianuarie 2006, fostul președinte al Comisiei Europene, Romano Prodi declara că Ucraina are aceleași șanse de a adera la UE ca și Noua Zeelandă, Președenția luxemburgheză opta însă pentru o relație specială cu Ucraina, în

²³ Ahto Lobjakas, *Ukraine: EU To Start Talks On 'Enhanced' Partnership This Year*, 1 februarie 2006,

<http://www.rferl.org/featuresarticle/2006/02/2481cc68-d9a3-49b3-a146-fbc38d5154e5.html>

²⁴<http://www.euractiv.com/en/enlargement/ukraine-wants-eu-upgrade-new-neighbourhood-action-plan/article-133525>

Extras din volumul:

Bordeianu, D. (2007). *Politica Europeană de vecinătate. Cazul Republicii Moldova și al Ucrainei*. Iasi, Romania: Lumen.

Eqpvkpwctgc "ceguvwk" xqnwo "q" rwvg k
volumul de pe

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

ucw "fkp" nkdt tkkng "pqcuvtg" r

ISBN 973-1703-76-4

9 789731 703763

Conținutul acestui volum nu reprezintă în mod necesar punctul de vedere al Editurii Lumen sau al finanțatorilor

Publicat cu finanțarea:

 LUMEN
www.EdituraLumen.com

www.EuroMarket.ro
Design, Prints, Web sites
E-commerce applications